

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону

Международная стратегия экономического развития региона

International Strategy of Region Economic Development

Матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 27 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

подчеркивали важність громадянського общества в целом и некомерческого сектора в частности.

Таким образом, можно утверждать, что некомерческим организациям в Эстонии уделяется большое значение и их роль в формировании и демократизации гражданского общества, велика. А, появившийся опыт в создании некомерческих организаций со дня приобретения страной независимости, Эстония, может стать примером для других стран Балтии.

1. Бесплатная энциклопедия Эстонии –
http://www.estonica.org/ru/Общество/Некомерческий_сектор_Эстонии:_краткий_обзор/Сегодняшний_день/

ТЕНДЕНЦІ ТА ШЛЯХИ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

Семцов В. М., к.е.н., доцент

Мандзюк Н. Ф., здобувач

Вінницький національний аграрний університет, Україна

Розвиток сучасного соціально-економічного середовища України пов'язаний із збільшенням ролі фактору поглиблення ринкових відносин, що об'єктивно відбувається на фоні загострення конфліктності у суспільстві. Прояви таких конфліктів інтересів, мотивів та моделей поведінки груп економічних агентів, як свідчить практика, мають самий різний масштаб – від національного і галузевого до мікроекономічного.

Теорія конфліктів історично базується на різних підходах до сутності і ролі конфлікту у функціонуванні соціально-економічних систем. Найбільш обґрунтований, на нашу думку, конфліктологічний підхід до аналізування різноаспектних соціально-економічних проблем знайшов своє відображення у формуванні діалектичної теорії конфлікту (тобто об'єктивності останнього) та конфліктного функціоналізму.

У цілому впродовж переважно ХХ ст. погляд на конфлікт як на негативне явище змінився сприйняттям даного фактору як невід'ємного соціально-економічного елементу функціонування репрезентативної організації, що водночас потенційно є джерелом як негативного, так і позитивного змісту.

На даний час дослідження конфліктів, як правило, є

сфокусованими щодо цілей розробки механізмів їх регулювання, а сам процес наукових пошуків розгортається переважно у сфері трудових спорів. Водночас активні і складні процеси ринкової трансформації в Україні потребують доповнення існуючої концепції конфліктології, зокрема сутності конфліктів, їхньої ролі, форм реалізації та опису. У науковій літературі зазначені питання вивчені явно недостатньо.

Буд-який конфлікт складається із конфліктної ситуації та інциденту [1, с. 18]. Під інцидентом, на нашу думку, слід розуміти детермінуючу поведінку учасника (або учасників) конфлікту направлену на досягнення цілей. Цілком очевидно, що інцидент, по суті, може виникати лише внаслідок існування конфліктної ситуації. Звідси основним аналітичним завданням є моніторинг сукупності інцидентів, які б могли бути трактованими як індикатори конфліктів, а також мінімізація негативних їхніх наслідків. Важливим при цьому є визначення сумісності або несумісності цілей опонентів конфлікту, а також ідентифікація "збудника" конфлікту.

В статті представлено результати аналізування конфліктів, що виникають в аграрному секторі економіки, адже події останніх часів свідчать, що саме ця сфера характеризується усталеними кризовими тенденціями розвитку, що в свою чергу, супроводжується низкою дисфункціональних явищ.

Охарактеризуємо основні типові прояви зазначених проблем. Так, станом на 01.04.2014 р. у Вінницькій області 1017 платників ПДВ (а це близько 21% від їх загальної кількості) працювали на спеціальному режимі оподаткування у сфері діяльності сільського господарства. Слід відзначити, що відповідно до ст. 209 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) [2], сума податку на додану вартість (ПДВ), нарахована таким підприємствам, не підлягає сплаті до бюджету, а повністю залишається у їхньому розпорядженні на розвиток виробництва. При цьому зазначені суми ПДВ акумулюються підприємствами на спеціальних рахунках, відкритих в установах банків. Впродовж січня-квітня 2014 р. сільськогосподарськими підприємствами Вінницької області було спрямовано на такі рахунки ПДВ у сумі близько 319,5 млн. грн., тоді як до державного бюджету, з іншої реалізації, ними було сплачено лише близько 6 млн. грн. Вважаємо такі диспропорції економічно необґрунтованими, адже впродовж останніх років сільськогосподарська діяльність характеризується достатньо високою рентабельністю.

Хотілося б відзначити, що проблема незначної сплати ПДВ в аграрному секторі економіки у результаті надання податкових пільг

носить загальнодержавний масштаб. Наприклад, у 2014 р. більше 16 тис. суб'єктів господарської діяльності в країні перебували на спеціальному режимі оподаткування діяльності у сфері сільського господарства. У 2014 р. цими агентами ринку за деклараціями ПДВ було сформовано податковий кредит у сумі близько 11,2 млрд. грн. для більш як 92 тис. суб'єктів господарської діяльності, які знаходяться на загальній системі оподаткування. Вважаємо, що дана ситуація знову ж таки є прикладом необґрунтованих регуляцій. За таких умов важливим стає створення дієвої системи контролю за діяльністю ризикованих сільськогосподарських виробників та переробних підприємств. Владі слід приділяти значну увагу таким показникам діяльності суб'єктів господарювання як врахування урожайності, особливостей вирощування сільськогосподарських тварин, кількості найманих працівників, фінансовим можливостям агента ринку, якості та кількості техніки та ін.

Проте, допоки не буде вирішена *природа конфлікту*, не варто очікувати на подолання соціально-економічних дисфункцій. Проблема української влади полягає у тому, що вона, як правило, бореться з інцидентами, а між тим конфліктна ситуація щодо розподілу фінансових ресурсів загострюється.

Потребує особливої уваги діагностика гострих проявів дисфункцій (конфліктів) у полі процесів детінізації заробітної плати. Так, станом на 01.01.2014 р. середньооблікова чисельність працюючих осіб Вінницької області складала – 325495 чол. У порівнянні з попереднім роком (станом на 01.01.2013 р. – 367712 осіб) цей показник, зменшився на 42217 осіб або 11,5%. Разом з тим очевидним є те, що заходи боротьби з зарплатами "в конвертах" та легалізація відносин у сфері зайнятості населення потребують серйозних покращень саме на сільських територіях. Адже, наприклад, за перше півріччя 2014 р. в таких районах Вінницької області як Липовецький, Літинський, Мурованопуриловецький, Теплицький та Чернівецький органи влади не виявили жодного найманого працівника, праця яких використовувалася без документального оформлення трудових відносин, тобто не оподатковувалася.

Важливо відзначити, що нині суб'єкти господарювання мають потенційні можливості проводити опортуністичну поведінку шляхом здійснення митного оформлення товарів з ризиком невірної класифікації згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), що безпосередньо впливає на надходження митних платежів до бюджету.

Очевидною є потреба і в посиленні контролю за зловживаннями

у сфері використання бюджетних коштів. Серйозної уваги потребують схеми "вимивання" фінансових ресурсів з бюджетів різних рівнів.

Спрогнозувати та передбачити розвиток конфліктів між основними учасниками соціально-економічних взаємовідносин складно без знання основ інституційних правил поведінки. Ймовірніше за все, такі правила формуються з обов'язковою участю зацікавлених учасників за своєрідними стандартними ознаками. Наприклад, суб'єкт господарювання ПП "Картес" під час своєї діяльності у 2013 р. уклало угоди з ТОВ "Готика ЛТД" щодо отримання правової допомоги (консультації, представництво інтересів та ін.). Здавалося б звичайна економічна взаємодія (угода), яка відбувалася в рамках чинного законодавства. Проте, основний вид діяльності ТОВ "Готика ЛТД" – неспеціалізована оптова торгівля, адреса засновника підприємства – Республіка Молдова. Загадкою є і те, як фактично ТОВ "Готика ЛТД" могло надавати правові послуги за умов відсутності підприємства за юридичною адресою, відсутності належної кількості працюючих осіб (у 2013 р. на підприємстві значився один працівник (керівник)) та кваліфікованого персоналу зі спеціальною освітою. Таким чином, ПП "Картес" лише у 2013 р. нанесло шкоду державним інтересам на суму більше 218 тис. грн, оскільки завищення суму податкового кредиту на 185 тис. грн., а також занизило об'єкт оподаткування на прибуток. І подібних прикладів чимало.

Будь-які диспропорції соціально-економічної системи призводять – через відповідні інциденти – до загострення конфліктних ситуацій. В основі останніх об'єктивно полягає протиріччя інтересів основних груп агентів та інститутів системи. Практика свідчить, що недопущення нових видів та зменшення наслідків вже діючих конфліктів при створенні умов стійкого розвитку територій України можна досягти, лише шляхом створення наступної умови – основні учасники конфлікту повинні брати до уваги ("поважати") соціально-економічні цілі кожного суб'єкта відносин. При цьому ініціативну дію щодо реалізації функції узгодження цілей у першу чергу повинна взяти на себе держава, оскільки саме вона здатна виступати гарантом дотримання норм.

1. Бородкин Ф.М. Внимание: конфликт! [Текст] / Ф. М. Бородкин, Н. М. Коряк ; АН СССР. – 2-е изд., перераб. и доп. – Новосибирск : Наука, 1989. – 190 с.

2. Україна. Закони. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.